

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
ННІ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

**Силабус навчальної дисципліни
СЕРЕДНЬОВІЧНА ТА НОВА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ**

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

032 «Історія та археологія»

(назва спеціальності)

«Красзнавчо-екскурсійна робота»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська
Факультет/Інститут*	архітектурний
Кафедра	українознавства, документознавства та інформаційної діяльності
Контакти кафедри	ПДАБА. 49005, м. Дніпро, вул. Архітектора Олега Петрова (Чернишевського), 24а. Каб. В606 (шостий поверх висотний корпус) Телефон: (056) 756-34-02; внутрішній 4-02 . Email: ukr@pdaba.edu.ua
Викладачі-розробники	Волкова світлана Петрівна
Контакти викладачів	svitlana.volkova@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/index.html
Консультації	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2024/09/kafedra-UDID-grafik-konsultatsij-1-sem.-2025-2026.pdf

Анотація навчальної дисципліни

Силабус обов'язкової навчальної дисципліни «Середньовічна та нова історія України» укладений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Навчальна дисципліна належить до циклу фахової підготовки і спрямована на формування у здобувачів системних знань про основні етапи політичного, соціально-економічного, культурного та державотворчого розвитку українських земель у середньовічний та ранньомодерний періоди, розвиток навичок історичного аналізу, критичного осмислення історичних джерел і наукової літератури, а також здатності застосовувати сучасні методологічні підходи до вивчення історичного минулого України.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усьог о	л	сем	лаб	с.р
Змістовий модуль 1. Українські землі від V ст. до 1569 р.					
Тема І. Предмет і завдання курсу «Середньовічна та нова історія України»	5	2			3
Тема ІІ. Велике розселення слов'ян.	6	2	1		3
Тема ІІІ. Становлення Руси-України.	8	2	2		4

Тема IV. Русь у період розквіту. Початок децентралізації	10	4	1		5
Тема V. Землі-князівства Русі-України у XII–XIII ст.	8	2	2		4
Тема VI. Королівство Руське. Монгольська експансія.	9	4	1		4
Тема VII. Боротьба за спадщину Русі та Королівства Руського. Утворення Кримського ханства.	10	4	2		4
Тема VIII. Українські землі у складі сусідніх держав. Люблінська унія.	9	4	1		4
Разом за змістовим модулем 1	65	24	10		31
Змістовий модуль 2. Українські землі з другої половини XVI ст. до початку XX ст.					
Тема IX. Козацтво: від боротьби за станові інтереси до творення держави.	6	2			4
Тема X. Військо Запорозьке (Гетьманщина) та інші українські землі в другій половині XVII – на початку XVIII ст.	10	4	2		4
Тема XI. Розподіл українських земель між імперіями. Загибель Козацької держави та Кримського ханату.	8	2	2		4
Тема XII. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.	8	2	2		4
Тема XIII. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.	8	2	2		4
Тема XIV. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.	10	4	2		4
Тема XV. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.	10	4	2		4
Тема XVI. Українські землі на початку XX ст.	10	4	2		4
Разом за змістовим модулем 2	70	24	14		32
Змістовий модуль 3. Курсова робота «Українські землі від V ст. до початку XX ст.»					
Збирання джерел та літератури	3				3
Складання плану	1				1
Вступ	1				1
Основні розділи курсової роботи	8				8
Висновки	1				1
Оформлення курсової роботи	1				1
Разом за змістовим модулем 3	15				15
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	150	48	24		98

2. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

№ заняття	Тема занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Українські землі від стародавньої доби до кінця XVIII ст.		
1	Велике розселення слов'ян. Вплив кочових народів (гунів, аварів, хозар) на слов'янські	3

	племена. Торговельні й військові контакти слов'ян із Візантією та степовими народами. Передумови утворення ранньодержавних утворень у східних слов'ян. Формування двох великих торгових шляхів – «із Варяг у Греки» та «із Хозар у Німці», виникнення Києва на їх перетині. Становлення Русі-України. Київ як центр політичного об'єднання слов'янських племен. Теорії походження держави Русі-України. Роль скандинавів у формуванні Русі. Політичне значення Русі у східноєвропейському просторі.	
2	Русь у період розквіту. Початок децентралізації Київська Русь як європейська держава: дипломатія та міжнародні відносини. Соціально-економічний розвиток та міста як центри ремесла й торгівлі. Основні етапи внутріполітичного розвитку. Централізація і відцентровані тенденції у розвитку держави (XI- третина XII ст.). Система спадковості влади. Збірники норм права – «Руська Правда» Значення Русі для подальшого розвитку українських земель. Землі-князівства Русі-України у XII—XIII ст. Політичний поділ Русі та його наслідки. Володимирко Володарович і Ярослав Осмомисл: зміцнення Галицького князівства. Урбанізаційні тенденції на Волині. Економіка та торгівля на українських землях у XII—XIII ст. Культурний розвиток: релігія, мова, писемність, література, образотворче мистецтво і архітектура. Взаємовідносини князівств із сусідніми державами.	3
3	Королівство Руське. Монгольська експансія. Вторгнення монголів на руські землі. Творення анти-ординської коаліції, взаємини з папою Інокентієм IV, коронування, доля королівської корони. Розбудова міст і фортець. Питання про час виникнення Львова, Холма Заснування Галицької митрополії. Боротьба за спадщину Русі та Королівства Руського. Утворення Кримського ханства Литовське князівство: політика щодо руських земель. Московсько-литовське суперництво за руську спадщину. Генуезькі колонії. Князівство Феодоро. Кримський ханат: утворення та залежність від Османської імперії. Напади кримських татар на українські землі. Українська культура середини XIV – кінця XVI ст.	3
4	Українські землі у складі сусідніх держав. Люблінська унія Адміністративно-територіальні зміни після унії. Соціальна структура суспільства та посилення кріпацтва. Еволюція у становищі шляхти, міщанства та селян. Реформа «Устава на волоки» 1557 року. Фільваркова система господарювання.	1

	Політичне представництво українців у Речі Посполитій. Релігійна ситуація на Україні. Переслідування православної церкви з боку панівної польської верхівки. Роль козацтва у захисті православної віри. Розвиток культури.	
Змістовий модуль 2. Українські землі з другої половини XVI ст. до початку XX ст.		
4	Військо Запорозьке (Гетьманщина) та інші українські землі в другій половині XVII — на початку XVIII ст. Політична криза після смерті Б. Хмельницького. Причини поразки української революції. Політика гетьманів Івана Виговського, Петра Дорошенка. Заселення та розвиток Слобідської України у XVII-XVIII ст. Політична ситуація на Правобережжі в кінці XVII-XVIII ст.	2
5	Розподіл українських земель між імперіями. Загибель Козацької держави та Кримського ханату. Адміністративний устрій українських земель у складі імперій. Соціальні зміни та кріпацтво. Національна свідомість українців у нових умовах. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Українське національне відродження. Освіта, література, культурні процеси. Українці в політиці та військовій службі Російської імперії.	4
6	Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Національне відродження: роль греко-католицької церкви. Соціально-економічний розвиток: скасування панщини, аграрні реформи. Політичні процеси: революція 1848–1849 років у Галичині. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст. Українська преса, наука, література. Політична активність українців у Російській імперії. Розвиток промисловості та урбанізація	4
7	Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст. Створення Української радикальної партії (УРП). Український рух у Галичині, Буковині та Закарпатті. Культурно-просвітницькі товариства (Просвіта, НТШ). Українські землі на початку XX ст. Соціально-економічні зміни в українських землях. Столипінські реформи та їх вплив на українців. Політизація життя. Політичні партії та їхня діяльність.	4

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	43
2	Підготовка до контрольних заходів	20
3	Збирання джерел та літератури за темою курсової роботи	3
4	Складання плану курсової роботи	1
5	Написання вступу курсової роботи	1

6	Написання основних розділів курсової роботи	8
7	Укладання висновків курсової роботи	1
8	Оформлення курсової роботи	1
9	Підготовка до екзамену	30

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. «Українські землі від V ст. до 1569 р.» та Змістовий модуль 2. «Українські землі з другої половини XVI ст. до початку XX ст.» містять усі види діяльності студентів за навчальним планом.

Поточний контроль кожного із змістових модулів складається з:

1. Тестування – максимально 30 балів.
2. Семінарські заняття – максимально 70 балів (10 балів за одну тему)
У цілому 100 балів, за кожен змістовий модуль.

Тестування

Тести складені за трьома рівнями складності, тому оцінювання 1-10 завдання (з вибором однієї правильної відповіді) здійснюється по 1 балу за правильну відповідь, завдання 11-13 (на встановлення відповідності) по 4 бали за правильну відповідь, завдання 14-15 (на встановлення правильної послідовності) по 4 бали за правильну відповідь.

Неправильна відповідь – 0 балів.

Разом 30 балів.

Семінарське заняття

змістового модулю оцінюється за 10-бальною шкалою:

10-9 балів: студент опрацював усі питання з теми, винесених на семінар, активно відповідав упродовж заняття, уміє робити висновки та відстоювати свою позицію щодо викладеного матеріалу. Знає основні визначення, терміни, дати, імена персоналій із теми.

8-7 балів: студент опрацював усі питання, але із незначними прогалинами фактичного матеріалу, активно бере участь в обговоренні питань, вміє робити висновки, але не висловлює власної думки.

6-5 балів: студент опрацював усі питання із значним скороченням матеріалу, не вміє робити висновки, висловлювати свою думку, відповідає лише на декілька питань в обговоренні.

4-3 балів: студент опрацював не всі питання, винесених на семінарське заняття із значними пропусками подій, фактів, визначень, термінів тощо, відповів на декілька питань, не вміє робити висновки, висловлювати свою думку.

2-1 бали: студент законспектував лише декілька питань і дав відповідь на одне питання, не вміє робити висновки, висловлювати свою думку.

Разом 10 балів за одну тему семінарського заняття.

Щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом **неформальної освіти**, розробники робочої програми пропонують здобувачам такий алгоритм дій: в якості альтернативи здобувач для отримання оцінки за семінарське заняття може пройти онлайн курс з переліку, що додається. Отримання сертифікату за пройдений курс є умовою отримання/зарахування оцінки за семінарське заняття.

Неформальна освіта:

1. Культура та політика: багатозначність (взаємо)зв'язків
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UCF+PCR101+2019_T3/course/
2. Курс лекцій Богдана Гаврилишина

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:BHFoundation+HAWRYLYSHYN+2017_T1/course/

3. Критичне мислення в українському суспільстві

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CTIUC101+2022_T2_3

4. Історія: Зародження української нації

<https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/hi102/Hi102/info>

5. Qırım: Крим – це ми https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+QIRIM101+2021_T2

6. Інформаційна гігієна під час війни https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+IHWAR101+2022_T2

7. Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MINZMIN+ISWT101+2023_T2

8. Україна на шляху до ЄС https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+UAEU101+2023_T2

9. Історія Києво-Могилянської академії https://prometheus.org.ua/course/course-v1:UKMA+HKMA101+2020_T1

10. Осмислені й переосмислені https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ArtArsenal+LIT101+2018_T1

11. ProKrym: державна політика реінтеграції Криму <https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:EEF+EEF036+March2023/about>

12. Суспільні зміни через громадську діяльність https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+WARM101+2023_T2

Змістовий модуль 3. Курсова робота «Українські землі від V ст. до початку XX ст.»

Критерії оцінювання курсової роботи

Загальна оцінка роботи (100 балів) складається із:

<i>Вид роботи</i>	<i>Кількість балів</i>
Збирання джерел та літератури	0 – 15
Складання плану	0 – 10
Вступ	0 – 10
Основні розділи курсової роботи	0 – 20
Висновки	0 – 10
Оформлення курсової роботи	0 – 10
Захист курсової роботи	0 – 25
Разом	100

Збирання джерел та літератури за темою курсової роботи (перевіряється за укладеним списком джерел і літератури)

13-15 балів: опрацьовано максимальну кількість доступних для студента джерел та літератури за темою дослідження.

6-12 балів: охоплено увагою студента лише частини доступних джерел та літератури, що у цілому дозволяють розкрити тему курсової роботи.

1-5 балів: опрацьовано студентом лише окремих джерел і наукових студій, що дозволяють лише поверхово розглянути тему.

Складання плану курсової роботи

8-10 балів: охоплено планом всіх аспектів обраної теми, логічність і послідовність структурних компонентів плану, відповідність останніх поставленим меті і дослідницьким завданням.

3-7 балів: план містить структуру роботи, що дозволяє частково розкрити обрану тему або лише окремі її аспекти.

0-2 бали: план роботи, що не відповідає змісту обраної теми або позбавлений логіки.

Вступ

7-10 балів: наявні обґрунтоване, логічне визначення актуальності, об'єкту і предмету дослідження, мети, дослідницьких завдань, хронологічних і територіальних меж, повний аналіз опрацьованих студентом джерел та літератури по темі дослідження.

3-6 балів: достатньо повне, але не завжди чітке і логічне визначення актуальності, об'єкту і предмету дослідження, мети, дослідницьких завдань, хронологічних і територіальних меж, частковий аналіз опрацьованих студентом джерел та літератури за темою дослідження.

1-2 бали: у вступі відсутні деякі обов'язкові структурні компоненти.

Написання основних розділів курсової роботи

17-20 балів: логічний, послідовний, ґрунтовний виклад інформації, підпорядкованість визначеним у вступі меті та дослідницьким завданням, правильність використання історичних понять і термінів, залучення максимально можливого спектру джерел і літератури, наявність відповідних посилань, обґрунтованість висновків до кожного розділу.

10-16 балів: поверхневе розкриття окремих аспектів обраної теми у тому чи іншому розділі, часткове використання можливих джерел і літератури, відсутність необхідних посилань, поверховість висновків до кожного розділу.

0-9 балів: часткова або повна невідповідність змісту дослідницьких розділів обраній темі, нелогічність викладу матеріалу, неузгодженість між змістом розділів і визначеною метою та завданнями, використання вкрай обмеженого кола джерел і літератури, відсутність посилань та висновків до розділів.

Висновки

7-10 балів: логічність, послідовність, обґрунтованість висновків, їх відповідність меті, дослідницьким завданням і змісту роботи.

3-6 балів: Поверхневість, суперечливість загальних висновків, часткове вирішення визначених у вступі дослідницьких завдань.

0-2 бали: невідповідність висновків змісту, меті і дослідницьким завданням.

Оформлення курсової роботи

9-10 балів: дотримання у роботі всіх основних вимог щодо її оформлення.

3-8 балів: оформлення з окремими недоліками.

0-2 бали: недотримання вимог в оформленні курсової роботи.

Захист курсової роботи

22-25 балів: повна обґрунтована доповідь студента про зміст роботи та висновки, яких він дійшов у процесі дослідження, вичерпні відповіді на запитання членів комісії.

10-21 бал: часткове розкриття у доповіді студента змісту курсового дослідження, неповні, непереконливі відповіді студента на запитання членів комісії.

0-9 балів: фрагментарне розкриття у доповіді змісту курсової роботи, відсутність висновків, результатів власного дослідження, неспроможність дати відповідь на запитання.

Критерії екзаменаційної оцінки

Екзаменаційний білет складається з 2-х питань. Максимальна сума балів за відповідь на одне питання – 50 балів.

48-50 балів: здобувач чітко і всебічно продемонстрував ґрунтовні знання особливостей методики викладання у початкових мистецьких закладах, а також вміння підбирати потрібні художньо-педагогічні технології для досягнення педагогічної мети початкового мистецького закладу.

40-47 балів: здобувач продемонстрував міцні знання навчального матеріалу, зокрема, щодо організації навчального процесу у початкових мистецьких закладах, але допустив неточності при характеристиці сучасних педагогічних та дидактичних технологій.

31-39 балів: здобувач продемонстрував достатні знання навчального матеріалу, проте допустив неточності при характеристиці сучасних дидактичних методів і форм організації педагогічного процесу.

21-30 балів: здобувач у цілому відповів на поставлені запитання, але з деякими незначними неточностями в розкритті навчального матеріалу.

11-20 балів: здобувач слабо володіє навчальним матеріалом, демонструє значні прогалини в знаннях методики викладання у початковому мистецькому закладі.

0-10 балів: здобувач не зумів розкрити питання, майже не орієнтується в педагогічних і методичних питаннях, не знає матеріалу.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Середньовічна та нова історія України» визначається як середньоарифметична між оцінкою змістового модуля 1, змістового модуля 2, змістового модуля 3 та екзаменаційною оцінкою.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і здобувача; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази університету. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Порядок відпрацювання пропущених занять: студент конспектує пропущену лекцію/семінар та складає її/його в години консультацій викладача.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти університету мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності УДУНТ, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т. д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які

встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ століття. Підручник. (Конспекти лекцій, персоналії, таблиці, документи, хронологія, тести, словник). – Львів: «Магнолія-2006», 2024. – 597 с.
2. Греченко В. А., Кислюк К. В. Історія української культури: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Кондор, 2013. – 351 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. – Київ, 2021. – 432 с.
4. Історія культури України: навчальний посібник / В.А. Бокань, Л.Г. Польовий. – К.: МАУП, 1998. – 232 с.
5. Історія України: Нове бачення: У 3 т. / Під ред. В.А.Смолія. – К.: Україна, 1995. – 350 с.
6. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2010. – 687 с.
7. Історія України: хрестоматія / В. М. Литвин. – К.: Наук. думка, 2013. – 1056 с.
8. Історія України: підручник / Г. Д. Казьмирчук, А. П. Коцур, О. В. Вербовий, І. М. Заболотна, Г. М. Казакевич, М. Г. Казьмирчук, Г. Г. Коцур, О. Р. Купчик, С. В. Набока, С. В. Палієнко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Логос, 2010. – 648 с.
9. Історія України та її державності: курс лекцій / Л. Є. Дещинський, С. В. Терський та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – 5-те вид., переробл. і доповн. – Л., 2009. – 474 с.
10. Історія українського козацтва: Нариси: У 2-х т. Т. 1 / В. А. Брехуненко, Л. В. Войтович, О. Б. Головка, В. М. Горобець, А. О. Гурбик; Ін-т історії України. НДІ козацтва НАН України. – К.: Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2009. – 800 с.
11. Мала історія України / А. Каппелер. – К.: «К.І.С.», 2007. – 264 с.
12. Мицик Ю. А. Історія України : навч. посіб. / Юрій Мицик, Олег Бажан. – Київ : Кліо, 2015. – 677 с.
13. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України / Н. Яковенко; Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту. Ін-т критики. – 2-вид., переробл. та розшир. – К.: Критика, 2005. – 584 с.
14. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ – ХХ століття: Навч. посіб. / Я. Й. Грицак. – 2-ге вид. – К.: Генеза, 2000. – 356 с.
15. Політична історія України: навч. посіб. / В. А. Греченко, В.І. Танцюра, В.В. Калініченко, С. М. Куліш, В.В. Петровський. – 2-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2008. – 552 с.
16. Полонська-Василенко Н. Історія України У 2 т. Т. 1. До середини ХVІІ століття. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 673 с.
17. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 493
18. Плохій С. М. Козацький міф. Історія та націєтворення в епоху. – Київ: Laurus, 2013. – 436 с.
19. Плохій С. М. Походження слов'янських націй: домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі / Сергій Плохій, пер. з англ. С. Плохій, ред. А. Мокроусов. – Київ: Критика, 2015. – 429 с.
20. Субтельний О. Україна. Історія. – К.: Либідь, 1996.

21. Яковенко Наталя. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна. - Київ: Критика, 2008. – 472 с. – (Друге доповнене видання).
22. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Четверте видання. – К.: Критика, 2009. – 584 с.: Іл. – Бібліогр.: с. 531-537.
23. Яровий В. І. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.). Курс лекцій: Навч. Посібник / В. І. Яровий, П. М Рудяков, В. П. Шумило та ін. Вид. 2-ге, стереотипне. – К.: Либідь, 2003. – 632 с.

Допоміжна

1. Вівчарик М. М. Україна: від етносу до нації: Навч. посіб. / М. М. Вівчарик. – К.: Вища шк., 2004. – 239 с.
2. Історія Придніпровського регіону: архітектурно-історичний і промисловий екскурс. Колект. Монографія / В. І. Большаков, Г. П. Євсєєва, Г. І. Лисенко та ін.; за ред. В. І. Большакова. - Дніпро: Вид-во ПДАБА, 2018. – 331 с.
3. Історія та традиції українського народного житла Придніпровського регіону / Г. П. Євсєєва, М. В. Савицький. – Д.: ПДАБА, 2016. – 269 с.: ілюстр
4. Історія української культури: наук. вид.: у 5 т. Т. 4, кн. 1. Українська культура першої половини XIX століття / Л. Ф. Артюх, В. Г. Балушок, Г. Б. Бондаренко, В. К. Борисенко, Т. М. Виврот; НАН України. – К.: Наук. думка, 2008. – 1008 с.
5. Історія української культури: у 5 т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асєєв, В. Д. Баран, І. А. Баранов, В. П. Белозор, С. С. Бессонова, Я. Є. Боровський, О. А. Брайчевська, М. Ю. Брайчевський, С. Б. Буських; Ред.: Б. Є. Патон; НАН України. – К.: Наук. думка, 2001. – 1134 с.
6. Історія української культури: У 5 т. Т. 3. Українська культура другої половини XVII – XVIII століть / В. С. Александрович, В. Й. Борисенко, Т. М. Виврот, В. М. Горобець, В. С. Горський; НАН України. – К.: Наук. думка, 2003. – 1246 с.
7. Історія української культури: У 5 т. Т. 4, кн. 2. Українська культура другої половини XIX століття / М. П. Бондар, М. П. Загайкевич, Р. Я. Пилипчук, В. В. Рубан, М. Р. Селівачов; Ред.: Б. Є. Патон; НАН України. – К.: Наук. думка, 2005. – 1295 с.
8. Історія української культури: у 5-ти т. Т. 2. Українська культура XIII - першої половини XVII століть / В. С. Александрович, В. Г. Балушок, М. Б. Боянівська, Л. В. Войтович, Р. Й. Голик, Г. Й. Горинь, А. Д. Данилюк, Я. Д. Ісаєвич, Я. Б. Книш, Б. С. Криса; НАН України. – К.: «Наук. думка», 2001. – 847 с. – Бібліогр.: с. 821–827.
9. Історія української художньої культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. мистец. і культури / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська; Харк. держ. акад. культури. – Х.: Регіон-інформ, 2003. – 180 с.
10. Методичні вказівки до вивчення програмного матеріалу з курсу «Історія та культура України» для студентів ступеня бакалавра всіх спеціальностей денної форми навчання. Частина I / Укладачі: Євсєєва Г. П., Бабенко В. А., Лисенко Г. І., Перетокін А. Г., Волкова С. П. – Д.: ПДАБА, 2020. – 49 с.
11. Методичні вказівки до вивчення програмного матеріалу з курсу «Історія та культура України» для студентів ступеня бакалавра всіх спеціальностей денної форми навчання. Частина II / Укладачі: Євсєєва Г. П., Бабенко В. А., Лисенко Г. І., Перетокін А. Г., Волкова С. П. – Д.: ПДАБА, 2020. – 50 с.
12. Методичні вказівки до вивчення програмного матеріалу з курсу «Історія та культура України» для студентів ступеня бакалавра всіх спеціальностей денної форми навчання. Частина III / Укладачі: Євсєєва Г. П., Бабенко В. А., Лисенко Г. І., Перетокін А. Г., Волкова С. П. – Д.: ПДАБА, 2020. – 50 с.
13. Методичні вказівки до вивчення програмного матеріалу з курсу «Історія та культура України» для студентів ступеня бакалавра всіх спеціальностей денної

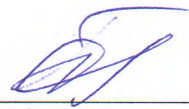
- форми навчання. Частина IV / Укладачі: Євсєєва Г. П., Бабенко В. А., Лисенко Г. І., Перетокін А. Г., Волкова С. П. – Д.: ПДАБА, 2020. – 51 с.
14. Методичні вказівки до вивчення програмного матеріалу з курсу «Історія та культура України» для ступеня бакалавра всіх спеціальностей денної форми навчання. Ч. V. / Укладачі: Євсєєва Г. П., Бабенко В. А., Лисенко Г. І., Перетокін А. Г., Волкова С. П. – Д.: ПДАБА, 2021. – 50 с.
 15. Методичні вказівки до вивчення програмного матеріалу з курсу «Історія та культура України» для студентів ступеня бакалавра спеціальностей 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 051 «Економіка» та 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання / Укладач: Волкова С. – Д.: ПДАБА, 2021. – 43 с.
 16. Методичні вказівки до вивчення програмного матеріалу з курсу «Історія та культура України» для студентів ступеня бакалавра спеціальностей 076 «Підприємництво та торгівля», 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 051 «Економіка» та 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання. Частина II / Укладач: Волкова С. П. – Д.: ПДАБА, 2023. – 35 с.
 17. Прицак О. Й. Що таке історія України? (вступна стаття О.В. Яся) / О. Й. Прицак // Український історичний журнал. – 2015. – № 1. – С. 177–210.
 18. Репан О. Палімпсест: Коріння міста: поселення XVI–XVIII століть в історії Дніпропетровська / О. Репан, В. Старостін, О. Харлан; НДІ козацтва, Ін-т історії України НАН України, Каф. історії України Дніпропетр. нац. ун-ту. – К. : Укр. пропілеї, 2008. – 264 с.

12. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бібліотека українського мистецтва : офіц. сайт URL: <http://uartlib.org/>
2. Віртуальний читальний зал ПДАБА : офіц. сайт URL: <https://pgasa365.sharepoint.com/sites/e-library>
3. Віртуальний читальний зал ПДАБА. Посібники, підручники з історії та культури України URL: <https://cutt.ly/tPO8sxxg>
4. Електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії URL: <http://www.history.vn.ua/>
5. Енциклопедія історії України : офіц. сайт URL: <http://www.history.org.ua/?encyclor>
6. ІЗБОРНИК. Історія України IX–XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації URL: <http://litopys.org.ua/index.html>
7. Інститут історії Дніпра : офіц. сайт URL: <https://www.youtube.com/channel/UC0B7rtZ2tEQZbxdK1YlJmxA/featured>
8. Інститут історії України НАН України URL: <http://www.history.org.ua>
9. Інститут суспільних досліджень : офіц. сайт URL: <https://www.youtube.com/channel/UCslObUNpij26zflUM-PoGBA/videos>
10. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ : офіц. сайт URL: <http://etnolog.org.ua/>
11. Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України : офіц. сайт URL: <http://mari.kiev.ua>
12. Історична правда: офіц. сайт URL: <https://www.istpravda.com.ua/>
13. Історія України URL: <http://history.franko.lviv.ua/>
14. Історія України. Історія культури URL: <http://www.info-library.com.ua/books.html>
15. Конституція України : офіц. сайт URL: <https://cutt.ly/hPO7uHh>

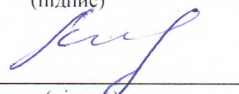
16. Культура України: електронна бібліотека URL: <http://elib.nplu.org/>
17. Михайло Грушевський. Історія України-Руси в 10 томах / Михайло Грушевський : офіц. сайт URL: <http://litopys.org.ua/index.html>
18. Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності : офіц. сайт URL: <https://maidanmuseum.org/>
19. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіц. сайт URL: <http://nbuv.gov.ua/>
20. Національний музей Голодомору-геноциду : офіц. сайт URL: <https://holodomormuseum.org.ua/>
21. Нове українське кіно : офіц. сайт URL: <https://www.cinema.in.ua/>
22. Поетика : офіц. сайт URL: <http://poetry.uazone.net/>
23. Посібники з історії : офіц. сайт URL: <http://pidruchniki.com/istoriya/>
24. Посібники з культури : офіц. сайт URL: <http://pidruchniki.com/kulturologiya/>
25. Проєкт «Країна. Історія українських земель» : офіц. сайт URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PLNHlpbN2c0aQy8_QyJMFqV_VUTXboh8DN
26. Український інститут національної пам'яті : офіц. сайт URL: <https://uinp.gov.ua/>
27. Фільми про Голодомор: офіц. сайт URL: <https://holodomormuseum.org.ua/filmy-pro-holodomor/>
28. EXLIBRIS : українська електронна бібліотека : офіц. сайт URL: <http://exlibris.org.ua/>
29. Ukraïner : офіц. сайт URL: <https://www.youtube.com/channel/UCbNaKxi1j-Q5jWZDpJZp56g>

Розробник

(підпис)

(Світлана ВОЛКОВА)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Галина ЛИСЕНКО)

Силабус затверджено на засіданні кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол від 29 серпня 2024 року №1

Зав. кафедри

(підпис)

(Олена БАРАННИК)